

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

הגברת חובת הדיווח בדיני המכס

עו"ד גיל נדל, עו"ד דייב זיתון, עו"ד עומר וגנר

רקע:

רשות המכס, כרשות מנהלית, מחזיקה על פי הדין בכלי אכיפה רבים לצורך ביצוע תפקידה, ובין היתר הזכות לעכב שחרור טובין מיובאים, הזכות לתפוס טובין או לחלטם בנסיבות מסוימות, הזכות לדרוש מסמכים מיבואנים, ועוד.

במסגרת חוק התקציב לשנים 2016-2017 (חוק ההסדרים), קיבלה רשות המכס חיזוק משמעותי ליכולת האכיפה שלה מול יבואנים. במסגרת תיקון זה, נוסף סעיף 231ה לפקודת המכס, אשר קובע כי נישום (יבואן) הנוקט בעמדה המנוגדת לעמדת רשות המיסים, יהיה חייב לדווח לה זאת.

על פי התיקון, על מנת שתקום ליבואן חובת דיווח, עליו לפעול בניגוד לעמדה רשמית שפרסמה רשות המכס באתר האינטרנט שלה, וכן כי יתרון המס הנובע ממנה עולה על 2 מיליון ש"ח בשנה או 5 מיליון ש"ח ב-4 שנים. במצב כזה, אותו נישום (יבואן) יהא חייב בדיווח תוך 60 יום מתום שנת המס שבה ננקטה העמדה המנוגדת לעמדת רשות המיסים. תיקונים דומים כאלה קיימים גם במס הכנסה ובמס ערך מוסף.

נישום שלא ידווח על כך שנקט בעמדה המנוגדת עמדה של רשות המיסים, עשוי להיות חשוף, מעבר לאכיפה אזרחית וגביית המיסים שנגרעו, אם נגרעו, גם להעמדה לדין פלילי.

בתאריך 26.12.16 פרסמה רשות המכס רשימה של עמדות. נישום שיפעל בניגוד אליהן (וכתוצאה מכך, חוסך במס בסכומים שצוינו קודם), יחויב בדיווח.

העמדות אשר פורסמו על ידי רשות המיסים כללו שישה סעיפים הנוגעים לערך טובין לצרכי מכס, תשעה סעיפים הנוגעים לסיווג טובין ועמדה אחת הנוגעת לפטור מותנה. חלק נכבד מן העמדות כבר מוכר ליבואנים ולסוכני המכס וזאת היות והן פורסמו בעבר בהנחיות או במסגרת נהלים של רשות המכס.

בסקירה זו נתייחס לעמדות הנוגעות להערכת טובין בלבד.

עמדות מס' 1-3 - הנחות פרסום, דמי הפצה ואחריות

עמדות מס' 1-3 עוסקות בהנחות פרסום, דמי הפצה ואחריות.

עמדה מס' 1 קובעת כי כאשר קונה (יבואן) הוציא הוצאות פרסום, והמוכר (היצואן) שיפה אותו בגין הוצאות אלה, אותו שיפוי לא יובא בחשבון בעת קביעת הערך. במילים אחרות, יוטל מכס על הערך הגבוה יותר ללא התחשבות בהנחה בגין הפרסום.

עמדה מס' 2 קובעת כי דמי הפצה ששילם הקונה למוכר או לצד קשור מהווים חלק מערך הטובין, בתנאי שאותם דמי זיכיון הם תנאי למכירת הטובין.

באשר לאחריות, נקבע בעמדה מס' 3 כי תשלום עבור אחריות ייכלל בערך הטובין לצרכי מכס, אף אם נכלל בחוזה נפרד מהחוזה לרכישת המוצר.

עמדות אלה ביחס להנחות פרסום, דמי הפצה ואחריות, אינן זרות לציבור היבואנים וסוכני המכס, שכן הן פורסמו על ידי רשות המכס כבר בשנת 2012. באותה עת פורסמה הנחיה של רשות המכס בנושאים אלה, ונעשה ניסיון לתקן את פקודת המכס ולהכניס לתוכה סעיפים אלה, אך הניסיון לא צלח.

כבר באותה עת, סברנו, כפי שאנחנו סוברים גם היום, כי קיים ספק האם עמדות אלה עולות בקנה אחד עם הדין.

באשר להנחות פרסום, פקודת המכס מאפשרת להתחשב בנסיבות מסוימות בהנחות, כדוגמת הנחות פרסום, לצורך קביעת הערך, ולכן קביעה א-פריורית ולפיה הנחות פרסום לא יובאו בחשבון, אינה עולה לטעמנו בקנה אחד עם הדין.

בהקשר לאחריות, לעיתים חלק משירותי האחריות ניתנים במנותק מעסקת היבוא, ויתכנו מקרים בהם אין מקום להוסיף את התשלום בעבורם לערך היבוא.

עמדה מס' 4 - הכרה בהנחות

עמדה מס' 4 קובעת כי הנחה לצורך הערכת טובין תוכר רק אם ההנחה קבועה, ידועה מראש ובלתי מותנית בעת הערכת הטובין. עוד נקבע כי ההנחה חייבת להינתן עבור הטובין המיובאים ולא עבור סיבות אחרות כמו עמידה ביעדים, הנחות על טובין שיובאו בעבר וכיו"ב.

כפי שציינו לעיל, פקודת המכס מאפשרת להתחשב בהנחות במגוון רחב של מקרים, ואנו סבורים כי הפרשנות המצמצמת בה נוקטת רשות המיסים אינה עולה בקנה אחד עם הוראות הדין.

עמדה מס' 5 עוסקת בהוספת עלויות הובלה, והיא קובעת שיש להוסיף לערך גם היטלים, למעט דמי השהיית מכולות.

עמדה מס' 6 - תמלוגים ודמי רישיון המתייחסים לטובין

עמדה מס' 6 קובעת כי כאשר יבואן משלם לספק הטובין או לחברה קשורה, תשלומים בעבור הנחיות לעיצוב החנויות, יש להוסיף תשלומים אלה לערך הטובין בהיותם "תמלוגים המתייחסים לטובין" במשמעות סעיף 133(א)(3) לפקודת המכס, אף אם היבואן טוען שמדובר בתשלום עבור שירותים ולא בתשלום בעבור הטובין.

עמדה זו מתבססת על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בתיק **גוטקס** (ספטמבר 2016), שם נקבע כי כאשר היבואן מחויב מבחינה חוזית לרכוש שירותים חיצוניים מן המוכר, כגון שירותי ניהול מלאי, פרסום, ושירותי עיצוב פנים לחנויות, מדובר בתשלומים עבור תמלוגים המתייחסים לטובין, והמהווים תנאי ליבוא הטובין, ולכן הם חייבים במכס לפי סעיף 133(א)(3) לפקודת המכס.

לדעתנו, בכל הכבוד הראוי, פסק-הדין שניתן בתיק **גוטקס** היה מרחיק לכת ופירש בצורה שגויה את פקודת המכס, ובאופן שאינו עולה בקנה אחד עם פסק-הדין של בית המשפט העליון בתיק **מרוידקס** (נובמבר 2016), כאשר ערעור על פסק-דין **גוטקס** עתיד להיות מוגש בקרוב. לאור האמור, טוב היה לו רשות המיסים הייתה ממתינה להכרעת בית המשפט העליון, טרם פרסום עמדתה בסוגיה.

קשיי אכיפה

לדעתנו, מעבר לכך שיש בלבנו ספק כיצד העמדות שפרסמה רשות המכס עולות בקנה אחד עם הדין, אנו מזהים כי יתכנו כאן קשיי אכיפה וקשיי הבנה מצד הנישומים.

התיקון לחוק קובע כי עמדה מחוייבת בדיווח, היא כזו שעונה על שני תנאים: נוקטת בעמדה המנוגדת לעמדת רשות המיסים, וכן מביאה לחיסכון של 2 מיליון ש"ח בשנה או 5 מיליון ש"ח ב-4 שנים.

לדעתנו, בשים לב לכך שאי-דיווח עשוי להוות עבירה פלילית, מדובר בדרישה סבוכה, וטוב היה אם רשות המכס הייתה מפרסמת כללים פשוטים יותר.

קישורים למאמרים נוספים שונתבו ע"י צוות משרדנו בנושאים המשיקים לסקירה זו:

חוות-דעת מדף- מאמרנו כפי שפורסם במגזין "פורטפורט" בינואר 2016

הנחות פרסום, דמי הפצה ואחריות - וערך טובין- (הרחבה בעקבות הנחיה חדשה של רשות המכס)

הנחות פרסום, דמי הפצה ודמי אחריות - האם הם חלק מהערך לצרכי מכס?

אימתי תוכר הנחה לצורך חישוב מסי יבוא?

עדכון ליבואני המותגים : פסק-דין מעודד מבית המשפט העליון

קישורים לסקירות בעיתונות בנושאים המשיקים לסקירה זו, בהם רואיין עו"ד גיל נדל:

בית המשפט קבע : גוטקס, אס.בי.אן וסופר ברנדס ישלמו מכס גם על ערך המותג

יבואני זארה וניין ווסט ישלמו מכס על התמלוגים למותגים הבינ"ל

קישורים חיצוניים העוסקים בנושא סקירה זו:

עמדות החייבות בדיווח- כללי

עמדות החייבות בדיווח- בנושא מכס

דברי ההסבר לחוק ההסדרים

חוק ההסדרים

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089979.